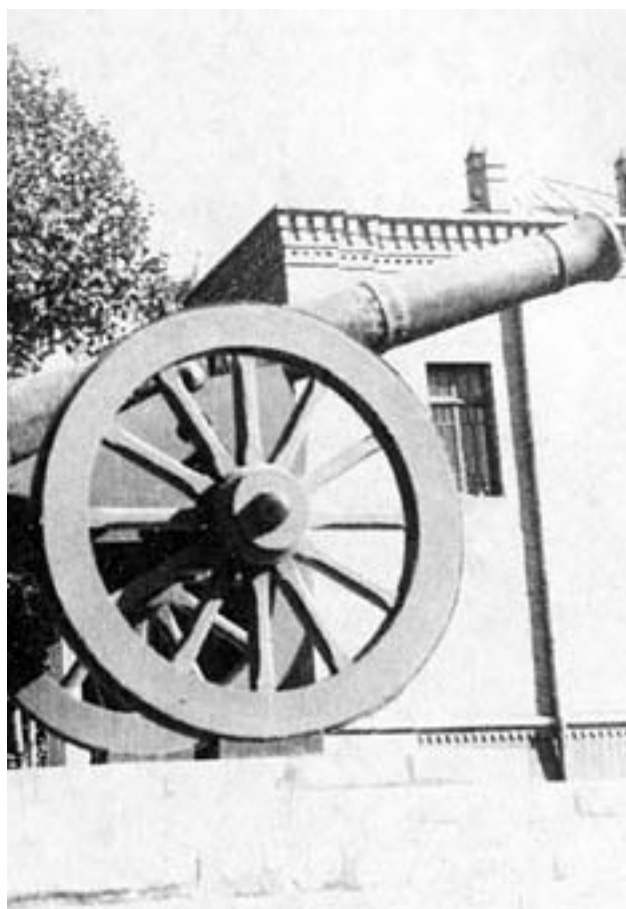


ورود توپ و تفنگ ناپلئونی به ایران

۲۳ آبان ۱۳۹۵ ساعت ۱۶:۱۹

مقاصد ناپلئون از فرستادن گاردان به ایران در حقیقت ابراز دشمنی و مخالفت با دو دولت روسیه و انگلستان بود. ناپلئون تسلط روسیه را بر گرجستان که منجر به افتتاح روابط نزدیک بین آن دولت و دولت عثمانی می‌شد، مخالف مصالح خود می‌دانست و بنابراین لازم بود که از هر حیث سپاه ایران را در برابر آن دولت تقویت کند. تهدید انگلستان به وسیله‌ی حمله به هندوستان نیز جزو نقشه سیاسی امپراتور بود.

جوان و تاریخ- کافه هنر



مقاصد ناپلئون از فرستادن گاردان به ایران در حقیقت ابراز دشمنی و مخالفت با دو دولت روسیه و انگلستان بود. ناپلئون تسلط روسیه را بر گرجستان که منجر به افتتاح روابط نزدیک بین آن دولت و دولت عثمانی می‌شد، مخالف مصالح خود می‌دانست و بنابراین لازم بود که از هر حیث سپاه ایران را در برابر آن دولت تقویت کند. تهدید انگلستان به وسیله‌ی حمله به هندوستان نیز جزو نقشه سیاسی امپراتور بود و برای این منظور نیز تقویت سپاه ایران و ایجاد خط سوق الجیشی از کنار دریای سیاه تا معابر شرقی فلات ایران لازم بود. به همین علت ناپلئون تعلیمات مفصل و مشروحی به سرتیپ گاردان داد که خلاصه‌ی آن تحقیقات کامل جغرافیایی راجع به راه‌های ایران و مقدار علوفه و آذوقه و وسائل حمل‌ونقل و چگونگی سپاه فعلی و تقویت آن سپاه در برابر روسیه بود. بدین منظور ناپلئون علاوه بر افسرانی که برای تعلیم سپاه ایران و تهیه‌ی وسائل و مهمات جنگی همراه گاردان مأمور ایران شدند، عده‌ای مهندس نیز برای نقشه‌برداری راه‌ها و معابر جزو هیئت اعزامی به ایران فرستاد و روی هم‌رفته هیئت اعزامی ناپلئون یک هیئت کامل العیار و مرکب از افسران نظامی، مهندسین توپچی، منشی، طبیب، کارگران فنی و متخصصین توپ‌ریزی بود و فتح‌علی شاه کلیه مخارج این هیئت را از زمان ورود به سرحد تا موقع خروج از خاک ایران بر عهده گرفت. ناپلئون در انتخاب اعضاء هیئت اعزامی نهایت دقت را به خرج داد و کسانی را مأمور این کار نمود که تا حدی از اوضاع و احوال ایران اطلاع داشتند. در این هیئت تره‌زل (Trezel) برنارد (Bernard) مهندس جغرافیا و مأمور نقشه‌برداری فابویه (Fabouille) ربول (Reboule) متخصص توپخانه لامی (Lamie) و بن‌تان افسر صنف مهندس وردیه (Verdier) افسر صنف پیاده‌نظام بودند و علاوه بر این اشخاص سه نفر از شاگردان مدرسه السنه شرقیه برای مترجمی و یک نفر طبیب و سه نفر منشی و دو نفر مبلغ مذهبی همراه گاردان حرکت کردند. مسافرت هیئت از راه آسیای صغیر انجام گرفت و بیش از ۴ ماه طول کشید و عاقبت در اوائل رمضان ۱۲۲۲ هجری به سرحد ایران رسیدند. عباس میرزا، فتح‌علی خان نوری را به استقبال ایشان فرستاد و در شوال ۱۲۲۲ هجری (دسامبر ۱۸۰۷ میلادی) به همراهی میرزا رضا خان قزوینی وارد تهران شدند. فتح‌علی شاه آنچه لازمه پذیرایی از آن هیئت بود، به عمل آورد و برای آنکه دوستی خود را نسبت به ناپلئون ثابت کند، پس از یک هفته عهدنامه‌های تجارتي و صورت معاهده فین‌کین‌اشتاین را که گاردان همراه آورده بود، امضاء کرد و فرمان داد که طبق ماده ۴ عهدنامه فین‌کین‌اشتاین جزیره خارک برای ایجاد تکیه‌گاه نظامی فرانسه به نمایندگانی که از طرف گاردان تعیین می‌شوند، واگذار گردد و نیز قراردادی برای خرید ۲۰ هزار تفنگ تحویل عمال ایران شود. گاردان عهدنامه‌های امضاء شده را با این قرارداد و خلاصه‌ای از وقایع مدت مسافرت هیئت برای وزیر خارجه فرانسه فرستاد. از اعضاء هیئت اعزامی بعضی مانند تره‌زل مأمور تحقیقات جغرافیایی شدند و بنا به دستور ناپلئون راه‌هایی را که دریای سیاه را به معابر هند اتصال می‌داد مورد مطالعه قرار دادند و نتیجه تحقیقات ایشان مرتباً به وسیله گاردان به اطلاع وزارت خارجه فرانسه می‌رسید. افسرانی که مأمور تربیت و تعلیم سپاه جدید ایران بودند، در تهران و آذربایجان به کار خود مشغول شدند و علی‌الظاهر در حدود ۳۵ هزار نفر پیاده‌نظام ترتیب دادند. فابویه متخصص توپخانه در اصفهان کارخانه توپ‌ریزی تأسیس نمود و به دستور فتح‌علی شاه ۲۰ توپ سبک صحرائی در مدت ۸ ماه فراهم آورد. بن‌تان و لامی مأمور شدند که در اردوی عباس میرزا خدمت کنند. افواج سمنانی و مازندرانی در تهران و ۲۰ هزار پیاده آذربایجانی در تبریز و ۱۴ هزار نفر سرباز در اصفهان تحت تعلیم نظامی افسران فرانسه قرار گرفتند و بعد از یکسال عده سپاه تعلیم دیده به ۳۵ هزار رسید که با سواران چریک اردوی عباس میرزا متحداً در جنگ‌های قفقازیه شرکت کردند. تعلیماتی که از طرف افسران فرانسوی به سربازان ایرانی داده می‌شد با مشکلاتی که از

حيث اختلاف روحيه و فكر و اخلاق در ميان بود، به كندى پيش مى رفت و علاوه بر آن چون منظور عمده فتحعلي شاه و عباس ميرزا، آشنا ساختن افراد سپاه به فنون جنگ پياده نظام و استعمال تفنگ هاى جديد بود و از طرف ديگر فشار شديد روس ها در جبهه قفقازيه سرعت عمل را در تعليم سربازان ايجاب مى كرد، همين كه يك فوج دو سه ماهه تحت تعليم قرار مى گرفتند و مختصر آشنايى با اصول استعمال تفنگ هاى جديد حاصل مى كردند، از طرف عباس ميرزا به جبهه جنگ احضار مى شدند و به همين جهت افسران فرانسوى در حقيقت به تشكيل سپاه كامل العيار جديد در ايران موفق نشدند. علاوه بر آن هيئت اعزامى فرانسه نتوانست به عمليات خود در ايران ادامه دهد و سالى برنيامد كه بنا به پيش آمدهاى سياسى، گاردان با همراهان خود ايران را ترك گفت و افسران انگليسى جانشين آنان شدند. سپاهى كه هنوز به تعليمات نظام فرانسه كاملا آشنا نشده بود، كمى بعد از خروج گاردان تحت تعليم افسران انگليسى قرار گرفت.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۱۸۵۰/ايران-ناپلئون-تفنگ-توپ-ورود/>